
SPRAWOZDANIA

„Studia Pastoralne” 2017, nr 13, s. 311–314

Samuel Artur Kukielka OFM

Uniwersytet Śląski

Wydział Teologiczny

Aktualność myśli pastoralno-katechetycznej

ks. Franciszka Blachnickiego

Konferencja naukowa w 95. rocznicę urodzin Sługi Bożego

Wydział Teologiczny UŚ w Katowicach, 21 października 2016 r.

Na konferencji naukowej zorganizowanej w 95. rocznicę urodzin Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego pochyłono się nad jego myślą pastoralno-katechetyczną, która nic nie straciła na swej aktualności. Konferencja odbyła się 21 października 2016 roku. Została zorganizowana przez Katedrę Teologii Pastoralnej, mieszczącą się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, przy współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, który reprezentował ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaczek. Uroczystego otwarcia dokonał ks. dr hab. Antoni Bartoszek, dziekan Wydziału Teologicznego UŚ. Dziękując organizatorom oraz witając zaproszonych gości, wspominał o wielkim wpływie, jaki ma ruch oazowy, założony przez ks. Franciszka, na formację obecnych studentów Wydziału Teologicznego i przyszłych kapłanów. Wielu z nich jest mocno zaangażowanych w ruch oazowy, będąc animatorami i moderatorami wspólnot przy parafiach.

Następnie zabrał głos prowadzący konferencję ks. dr Roman Buchta. Na początku przywitał on wszystkich prelegentów, po czym wprowadził do pierwszego wykładu, który wygłosił ks. bp dr Adam Wodarczyk (UŚ WTL) na temat: *Droga do świętości ks. Franciszka Blachnickiego*. W swoim wystąpieniu ks. bp Wodarczyk, będąc postulatorem procesu beatyfikacyjnego, zacytował fragmenty niepublikowanego dziennika ks. Franciszka Blachnickiego, w którym ukazał głębokie rozdarcie, jakie istniało w sercu młodego diakona Franciszka. Z jednej

strony twórca ruchu oazowego zanotował: „Pragnienie świętości to moja największa namiętność”, z drugiej zaś pisał: „Wiem, że nie jestem święty i nie chcę wcale nim zostać”. Opierając się na tym napięciu, prelegent ukazał życie Sługi Bożego, w którym – jak sam kandydat na ołtarze zauważył – „świętość jest ostatecznie dziełem łaski Bożej”. Całe swoje życie odczytywał w kluczu nawrócenia, począwszy od pierwszego faktora, którym był dla niego chrzest i życie w normalnej chrześcijańskiej rodzinie, przez odejście od doświadczenia wiary, aż po moment, kiedy skazany na śmierć 19 czerwca 1942 roku mówił w celi więziennej w Katowicach: „Wierzę, wierzę...” Po tym wyznaniu rozpoczął się w jego życiu proces uświęcenia, który doprowadził w latach 80. do etapu oczyszczenia i doświadczenia zjednoczenia mistycznego z Chrystusem Ukrzyżowanym. Podsumowując swoje wystąpienie, ks. bp Adam zaznaczył, że odnowa pastoralna ma o tyle sens, o ile połączona jest z osobistym doświadczeniem świętości. Wtedy mamy do czynienia z człowiekiem integralnym. Po śmierci ks. Franciszka Blachnickiego Jan Paweł II powiedział: „Odszedł gorliwy apostoł nawrócenia i wewnętrznej odnowy człowieka”.

Jako drugi z prelegentów zabrał głos ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaszek (UKSW Warszawa), który wygłosił wykład pod tytułem: *Dzieciństwo Boże we współczesnym wychowaniu*. Wprowadzając w myśl wykładu, ks. prof. Misiaszek zwrócił uwagę na program wychowawczy ks. Franciszka Blachnickiego (Oaza Dzieci Bożych). Jego metoda przeżyciowo-wychowawcza – którą cechowała wnikliwa analiza rozwoju dziecka oraz katecheza, jako podstawowa droga rozwoju religijnego dziecka, z zaakcentowaniem katechezy kerygmatycznej, nieznannej wtedy w Polsce – uczyniła go prekursorem i autorem kerygmatycznego kierunku katechezy. Wskazując na cechy katechezy kerygmatycznej, ks. Franciszek Blachnicki akcentował szczególnie jej podstawową kategorię, jaką była prawda o dziecięctwie Bożym. To ona pozwala dojść do innych prawd i można z niej wydedukować inne kategorie moralne. Szczególne miejsce w katechezie ks. Franciszek przyznał liturgii, jako centrum życia chrześcijańskiego. Proces wychowania, o którym mówił, miał dotyczyć całego człowieka, dlatego szczególnie zwracał uwagę na nadprzyrodzony charakter wychowania. Taki kierunek wskazywał cel wychowania katolickiego, jakim jest dążenie do świętości. Zawsze na pierwszy plan wysuwał dzieciństwo Boże, a dopiero na drugi – odkupienie i zbawienie. Stosował metodę indukcyjną: skoro Bóg jest moim Ojcem, to ja jestem Jego dzieckiem. Mocno uwrażliwiał wychowawców, że to dzieciństwo musi być zawsze strzeżone. Zadaniem wychowawcy jest wziąć w opiekę dzieciństwo Boże i prowadzić ku pełni. Prawda o dziecięctwie prowadzi do szacunku wychowawcy względem wychowanka. Kończąc swoje wystąpienie, prof. Misiaszek zauważył, że współczesny dorosły człowiek niechętnie wraca dziś do prawdy o dziecięctwie Bożym. Wydaje mu się to infantylne i niedojrzałe. Być może brak katechezy dorosłych nie pozwala na dojrzewanie w swojej postawie chrześcijańskiej. Dlatego tak ważne wydaje

się motywowanie dorosłego, aby czuł potrzebę dojrzewania do prawdy o Bożym dzieciństwie.

Po drugim wykładzie uczestnicy udali się na krótką przerwę, po której wystąpił dr hab. Marek Marczewski (profesor WSSE w Gdańsku), podejmując temat: *Ruch Światło-Życie wobec społeczno-kulturowych wyzwań postmodernizmu*. Rozpoczynając swój wykład, Marczewski zwrócił uwagę na społeczny charakter wychowania oraz rolę środowiska wychowującego, bez którego nie może być mowy o pełnym wychowaniu. Dlatego też ks. Franciszek zajął się wychowywaniem grup elitarnych – formacją elity katolickiej. Poświęcił się formacji ministrantów, Oazy Dzieci Bożych oraz formacji małżeństw i rodzin – Domowego Kościoła. Jego działalność, jak zauważył prelegent, była ukierunkowana na wyzwolenie, którego podstawową rzeczywistością był nowy człowiek. Dlatego też ustanowił Krucjatę Wyzwolenia Człowieka. Dało to podstawy do stworzenia myśli o teologii wyzwolenia – najpierw wyzwolenia z grzechu, a później wyzwolenia społecznego i politycznego. Ksiądz Franciszek, będąc specjalistą w dziedzinie teologii pastoralnej, umiejętnie potrafił łączyć posługę kapłana z teorią teologiczną, dlatego też Ruch Światło Życie był rozwinięty teologicznie i duchowo.

W ostatnim wykładzie ks. dr Wojśław Czupryński (UWM WT) pochylił się nad tematem: *Ewangelizacyjno-katechumenalny zwrot w duszpasterstwie*. Ksiądz Franciszek pisał, że chrześcijaństwo połowiczne, splecione nie utrzyma się! Utrzymać się może tylko autentyczne chrześcijaństwo, z radykalnymi wymaganiami. Takie chrześcijaństwo początkowo będzie tylko możliwe w małych grupach. Ksiądz Czupryński na początku ukazał pewne przestrzenie kryzysu w katechezie i duszpasterstwie. Dziś już nie wystarcza memoryzowanie katechizmu i akcentowanie intelektualizmu na lekcjach katechezy. Zdaniem ks. dra Czupryńskiego kryzys katechezy wynika z przecenienia roli szkolnego nauczania religii, z braku systematycznej katechezy dorosłych, z braku katechezy parafialnej, z powierzchownej formacji do sakramentów, co owocuje tworzeniem chrześcijaństwa pozornego, deklaratywnego, traktującego religię magicznie. Podobny stan można zaobserwować we współczesnym duszpasterstwie. Wykładowca zauważył, że ciągle pokutuje aktywistyczny model duszpasterstwa tradycyjnego, który pozbawiony jest dwóch istotnych elementów – świadectwa i partycypacji. Wierni są pozbawieni owego eklezjalnego „my”, czyli zmysłu odpowiedzialności za Kościół i włączenia się w jego dynamikę misyjną i apostołską. U księży widać paternalizm i ciągły brak zaufania do świeckich. Wobec tak zarysowanych problemów prelegent podał kilka postulatów. Pierwszym z nich jest wdrożenie w przestrzeń katechezy i duszpasterstwa modelu ewangelizacyjno-katechumenalnego, kolejnym jest powrót do korzeni chrześcijaństwa, a trzecim jest głoszenie słowa Bożego, a nie moralizowanie – najpierw kerygmat, a potem pareneza. Po postulatach ogólnych ks. dr Czupryński zaproponował kierunki zmian w katechezie i duszpasterstwie. Szczególny akcent położył na rodzinę, która jest wyjątkowym i uprzywilejowanym miejscem katechezy i zwrócił uwagę na przeniesienie

akcentu z duszpasterstwa dzieci na dorosłych i młodzież. Na koniec zaznaczył, że każdy człowiek, a szczególnie młody pragnie zrozumieć sens życia i doświadczyć wspólnoty, a to mamy w Kościele.

Po ostatnim wykładzie odbyła się krótka dyskusja, w której głos zabrał ks. abp senior Damian Zimoń. Zwrócił on uwagę, że lokalizacja Wydziału Teologicznego jest szczególna – powstał on mianowicie dokładnie w miejscu, w którym działał i służył Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki. Arcybiskup wezwał również wszystkich do modlitwy o rychłą beatyfikację i pobłogosławił zebranych na konferencji.

Ks. Bogdan Biela
Uniwersytet Śląski
Wydział Teologiczny

Sprawozdanie z konferencji naukowej
Polska teologia wyzwolenia wobec wyzwań współczesności.
30. rocznica śmierci Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego.
60. rocznica powstania Krucjaty Wstrzemięźliwości
Wydział Teologiczny UŚ w Katowicach, 27 lutego 2017 r.

W dniu 27 lutego 2017 roku w auli Wydziału Teologicznego UŚ w Katowicach odbyła się zorganizowana przez Katedrę Teologii Pastoralnej, Liturgiki, Homiletyki i Katechetyki konferencja naukowa pt. *Polska teologia wyzwolenia wobec wyzwań współczesności*. Okazją do zorganizowania konferencji była 30. rocznica śmierci Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego oraz 60. rocznica powstania Krucjaty Wstrzemięźliwości. W szczególny sposób rocznica powstania Krucjaty Wstrzemięźliwości w 1957 roku odcisnęła się na problematyce konferencji, ze względu na aktualność tematu wolności i wyzwolenia oraz fakt, iż gmach Wydziału Teologicznego UŚ stoi w miejscu, gdzie znajdował się barak Krucjaty Wstrzemięźliwości.

Konferencja była podzielona na trzy części. Pierwsza, *stricte* naukowa, składała się z pięciu referatów. Jej moderatorem był ks. dr hab. Bogdan Biela, pracownik Katedry Teologii Pastoralnej, Liturgiki, Homiletyki i Katechetyki Wydziału Teologicznego UŚ. Pierwszym prelegentem był bp dr Adam Wodarczyk. Wygłosił on konferencję pt. *Ks. Franciszek Blachnicki – człowiek wolny i wyzwolony*. Prelegent posiada wyjątkowe kompetencje do podjęcia powyższego tematu, gdyż jako postulador procesu beatyfikacyjnego ks. F. Blachnickiego, wieloletni moderator generalny RŚŻ oraz autor rozprawy doktorskiej: *Ks. Franciszek Blachnicki – życie i działalność (Prorok Żywego Kościoła)*, mógł podzielić się informacjami,

często nieznanymi z życia ks. Blachnickiego. Drugi prelegent, Aleksander Bańka, dr hab. filozofii, politolog, adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Śląskiego, wykładowca na WTL a także lider Centrum Duchowości Ruchu Światło-Życie Archidiecezji Katowickiej w Tychach, przedstawił antropologiczne przesłanki teologii wyzwolenia w ujęciu ks. F. Blachnickiego. Prelegent pokazał na gruncie antropologii, że te zagrożenia, o których mówił ks. Blachnicki kilkadziesiąt lat temu, nie tylko nic nie straciły na aktualności, lecz wręcz przeciwnie, coraz bardziej się pogłębiają, z powodu propagowanej fałszywej antropologii, zagrażającej wolności człowieka.

Trzeci prelegent, ks. dr Jan Mikulski, podejmując temat: *Czy Polska potrzebuje dzisiaj prawdy o wolności i wyzwoleniu głoszonej przez ks. F. Blachnickiego?* podjął się zadania ukazania polskiej teologii wyzwolenia w kontekście obecnej sytuacji w Polsce. Prelegent jest znany nie tylko z posług podjętych w RŚŻ (piąty z kolei moderator krajowy Domowego Kościoła, wydawca czasopisma „Eleuteria”, będącego organem KWC, moderator Centralnej Diakonii Modlitwy, moderator Diecezjalny Ruchu Światło-Życie w diecezji tarnowskiej, moderator Diakonii Ewangelizacji w diecezji), ale przede wszystkim – co nas najbardziej interesuje – autor rozprawy doktorskiej na temat: *Teologia wyzwolenia człowieka w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*. W swojej konferencji ks. Mikulski podkreślił, że założyciel Ruchu Światło-Życie, a zarazem wielki społecznik, zatroskany o wolność naszego narodu, dostrzegał wyraźnie potrzebę wskazania Polakom i innym narodom Europy Środkowo-Wschodniej konkretnej drogi prowadzącej do wyzwolenia, zarówno na płaszczyźnie wewnętrznej wolności, jak i w wymiarze zewnętrznego wyzwolenia od ucisku systemu komunistycznego. W swoich pismach bardzo często używał sformułowania „teologia wyzwolenia”, mimo że wzbudzało ono w tym czasie silne kontrowersje i wywoływało emocjonalne reakcje. Dostrzegając problem powierzchownych i emocjonalnych reakcji na pojęcie „teologii wyzwolenia”, a zarazem dotykając rzeczywistego problemu kryjącego się za tym pojęciem, ks. Blachnicki nie próbował nigdy unikać tego terminu, ani zastępować go innym, ale dążył do przywrócenia mu jego pierwotnego i właściwego znaczenia, postulując podjęcie problemu teologii wyzwolenia jako problemu o znaczeniu i zasięgu uniwersalnym, a jednocześnie kluczowym w obecnym momencie historii ludzkości i narodu. Ewangeliczne spojrzenie na problem wolności człowieka prowadziło go do promowania sposobu walki o wyzwolenie bez użycia przemocy, co stanowi całkowite przeciwieństwo do metod, jakimi posługuje się system totalitarny, ufający sile potęgi militarnej. Jest to równocześnie proklamowanie siły płynącej z wiary, która pozwala dać świadectwo prawdzie w każdej sytuacji, nawet w okolicznościach największego życiowego zagrożenia. Ukazując Polakom ewangeliczną drogę do wolności, ks. Blachnicki mówił nawet o polskiej teologii wyzwolenia, która – jak stwierdził Jan Paweł II na zakończenie audiencji generalnej 21 lutego 1979 roku – jest bardzo głęboko wpisana w dzieje narodu polskiego. Zasadniczą cechą tej teologii wyzwolenia jest odkrycie ścisłej i istotnej więzi pomiędzy

ewangelizacją a wyzwoleniem. Ewangelia bowiem w swej najbardziej wewnętrznej istocie i w swych konkretnych, historycznych wcieleniach jest radosną nowiną o wyzwoleniu człowieka, widzianym jako fakt już dokonany. Inicjator Krucjaty Wyzwolenia Człowieka uważał, że ewangelizacja, która nie jest w stanie rozwiązać problemu wyzwolenia w konkretnych, egzystencjalnych sytuacjach, jest nieporozumieniem. Pozostaje ona wtedy bezowocna, ponieważ nie ma w sobie mocy, by poruszyć i uzdolnić człowieka do działania na rzecz wyzwolenia, bardziej przypominając szerzenie ideologii czy jakąś słowną propagandę niż działanie wynikające z mocy Ewangelii. Według ks. Franciszka Blachnickiego polska teologia wyzwolenia znajduje swój punkt centralny w zapewnieniu Chrystusa: „Prawda was wyzwoli” (J 8,32). Prawda należy do istoty ludzkiej wolności, człowiek zaś jako osoba jest istotą skierowaną ku prawdzie, dlatego staje się wolny, gdy tę prawdę rozpoznaje i przyjmuje jako zasadę swojego życia. To pozostawanie w prawdzie, czyli życie prawdą, wymaga jednak odwagi i przezwyćżenia lęku, który człowieka więzi i nie pozwala mówić prawdy ani zgodnie z nią postępować. Dlatego do kluczowych pojęć teologii wyzwolenia człowieka w ujęciu ks. Blachnickiego należy krzyż jako znak gotowości do ofiary. Człowiek znajduje odwagę do dawania świadectwa prawdzie, gdy jest gotowy dla prawdy ponieść różne ofiary, nie wyłączając ofiary z życia.

Jest jednak jeden element, który warunkuje wspomnianą gotowość do składania ofiar, a jest nim „zaufanie ojcowskiej miłości Boga, który przyjmuje tę wypływającą z miłości i zawierzenia ofiarę dziecka i nagradza ją nowym życiem zmartwychwstania”. Podobną postawę zaufania względem swojego Ojca przyjął Chrystus w godzinie swej śmierci na krzyżu. Ksiądz Blachnicki twierdził, że każdy człowiek, który chce osiągnąć wolność wewnętrzną, podobną do tej, którą miał Zbawiciel oddający swe życie z miłości ku ludziom, musi mieć udział w Jego postawie, czyli musi uczestniczyć w Jego synowskiej relacji wobec Ojca, otrzymując ducha dziecięctwa Bożego. Prelegent podkreślił także, że wobec różnych zagrożeń, które stają się przyczyną niewoli człowieka – począwszy od zniewolenia przez środki chemiczne o działaniu narkotyzującym, poprzez konsumpcyjny styl życia, aż do niewoli powstającej na skutek traktowania człowieka jako przedmiotu użycia i manipulacji – proponowana przez ks. Blachnickiego teologia wyzwolenia przynosi odpowiedź na pytanie o prawdziwy sens wolności człowieka i narodów. Naświetla ona problem wyzwolenia z punktu widzenia istoty człowieka jako osoby, zgodnie z tym, co może o człowieku powiedzieć sięgająca w głąb jego fenomenu myśl ludzka i co mówi o nim Objawienie Boże. Mówiąc o teologii wyzwolenia człowieka, ks. Blachnicki wchodził w obszar ludzkiego działania, które stało się nie tylko przedmiotem jego naukowych rozważań, analiz czy badań, ale też terenem praktycznej realizacji wypracowanych zasad. Można je sprowadzić do jednej tezy wyjściowej, według której wszelką działalność na rzecz wyzwolenia należy widzieć jako kontynuację misji zbawczej Chrystusa. Wychodząc z takiego założenia, Franciszek Blachnicki wypracował zasady teologii wyzwolenia człowieka o znaczeniu uniwersalnym,

wskazując równocześnie na konkretne powody, dla których ta teologia wyzwolenia jest dzisiaj zarówno możliwa, jak i konieczna – nie tylko zresztą w Polsce.

Kolejny referat, pt. *Kościół miejscem wyzwolenia człowieka*, pokazał, w jaki sposób w RŚŻ oraz w jego programie formacyjnym obecna jest idea wolności i wyzwolenia. Referat wygłosił ks. dr hab. prof. KUL Piotr Kulbacki z Instytutu Liturgiki i Homiletyki KUL. Oprócz wielu sprawowanych funkcji (m.in. wieloletni moderator Krajowy KWC oraz kurator założonego przez ks. Blachnickiego i ks. W. Danielskiego Instytutu Formacji Pastoralno-Liturgicznej KUL) jest on autorem rozprawy habilitacyjnej pt. *Liturgia w formacji człowieka ku wolności. Studium w świetle myśli i dzieła ks. F. Blachnickiego*. Ostatni z prelegentów, ks. Wojciech Ignasiak (kierownik Ośrodka Profilaktyczno-Szkoleniowego im. F. Blachnickiego w Katowicach, moderator KWC oraz Diakoni Unii Kapłanów Chrystusa Sługi), ukazał ideę Krucjaty Wstrzemięźliwości w praktyce Ośrodka Profilaktyczno-Szkoleniowego im. ks. F. Blachnickiego w Katowicach.

W drugiej części konferencji uczestnicy mieli okazję wziąć udział w uroczystej mszy świętej o beatyfikację Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego, która została odprawiona w katowickiej katedrze pw. Chrystusa Króla. Sprawowana przez Metropolitę Katowickiego, abpa Wiktora Skworca, Eucharystia była dziękczynieniem wobec Boga za obdarowanie nas osobą i życiem ks. F. Blachnickiego, a także prośbą, abyśmy w oczekiwanej beatyfikacji mogli na nowo odkryć jego niezwykły charyzmat, by tak jak on iść i głosić Ewangelię.

Trzecia część konferencji odbywała się ponownie w auli Wydziału Teologicznego, gdzie miała miejsce projekcja filmu z 2016 roku, w reżyserii Adama Kraśnickiego, pt. *Prorok nie umiera. Ks. Franciszek Blachnicki*.

Ks. Przemysław Sawa

Wydział Teologiczny

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Sprawozdanie z konferencji naukowej
Wizja pastoralna ks. Franciszka Blachnickiego wczoraj i dziś
Bielsko-Biała, 9 marca 2017 r.

W dniu 9 marca 2017 roku w Kurii Diecezjalnej w Bielsku-Białej odbyła się konferencja naukowa poświęcona upamiętnieniu 30. rocznicy śmierci Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego pt. *Wizja pastoralna ks. Franciszka Blachnickiego wczoraj i dziś*. Wydarzenie było zorganizowane przez Katedrę Teologii Dogmatycznej i Duchowości Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, reprezentowaną przez ks. dr. Przemysława Sawę oraz Stowarzyszenie Diakonia Ruchu Światło-Życie w diecezji bielsko-żywieckiej. Jednocześnie konferencja wpisała się w obchód 25-lecia istnienia diecezji bielsko-żywieckiej oraz Ruchu Światło-Życie w jej strukturach. Wśród słuchaczy znajdowali się księża, osoby konsekrowane i świeccy, zaangażowani dawniej lub obecnie w różne wspólnoty i diakonie oazowe. Spotkanie otwarł ks. mgr lic. Ryszard Piętka, moderator diecezjalny Ruchu Światło-Życie w diecezji bielsko-żywieckiej.

Konferencja składała się z dwóch części. Pierwsza sesja, pt. *Historia i teologia*, poświęcona była kontekstowi życia i twórczości ks. Franciszka Blachnickiego, w zakresie doświadczeń osobistych Sługi Bożego oraz kondycji współczesnego mu świata, stanu teologii i duchowości, jak również filozoficznego (antropologicznego) osadzenia proponowanej przez niego duchowości i dynamiki życia wewnętrznego. Z kolei druga sesja, pt. *Życie Kościoła*, poświęcona została refleksji nad wieloma wymiarami misji Ruchu Światło-Życie w kontekście pastoralnym (przede wszystkim w kwestii odnowy parafii), liturgicznym oraz ewangelizacyjnym w świetle wyzwań współczesności.

Pierwszą sesję otworzył bp dr Adam Wodarczyk, biskup pomocniczy archidiecezji katowickiej, wieloletni moderator generalny Ruchu Światło-Życie, który wygłosił referat pt. *Ks. F. Blachnicki – prorok naszych czasów*. Prelegent, niegdyś postulator procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego, pokazał wielkość jego nauczania i działania oraz perspektywiczne myślenie, co pozwala określić go mianem „proroka naszych czasów”, zwłaszcza w kontekście konsumpcyjnej cywilizacji. Biskup zauważył, że Ruch Światło-Życie nie przeżył się, ale jest wciąż aktualny, gdyż ponad trzydzieści lat temu ks. Blachnicki ponazywał rzeczy, które obecnie się dzieją i stanowią wyzwania oraz przedmiot walki duchowej. Oazowe przesłanie jest więc nadal potrzebne w urzeczywistnianiu nowego życia w ludziach oraz tworzeniu nowej wspólnoty i nowej kultury.

Następnie ks. dr Przemysław Sawa z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dyrektor Szkoły Ewangelizacji Cyryl i Metody, w swoim wystąpieniu pt. *Dzieło ks. F. Blachnickiego w kontekście historii teologii i duchowości* ukazał perspektywę twórczości Sługi Bożego. Z jednej strony zwrócił uwagę na rozwój eklezjologii w XIX i XX wieku, czego szczytem była Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, uchwalona przez Sobór Watykański II, wyrażająca ideę Kościoła jako Ludu Bożego zmierzającego do eschatologicznego spełnienia, konstytuowanego przez dary hierarchiczne i charyzmatyczne. Z drugiej strony umiejscowił ideę Oazy Żywego Kościoła, a później Ruchu Światło-Życie w historii duchowości katolickiej, w kontekście współdziałania duchownych i świeckich oraz dostrzeżenia idei wspólnot w obrębie Kościoła (idea św. Wincentego Pallottiego, tzw. Domki Jańskiego oraz idea zmartwychwstańca, projekt Franciszka Jordana, idee św. Jana Bosko w XIX wieku oraz różne bractwa i rodzące się wspólnoty w XX wieku), jednocześnie zwracając uwagę na fakt, że wiele współczesnych wspólnot odnowy Kościoła, także tych, które nie identyfikują się obecnie z Ruchem Światło-Życie, widzi swoje źródło w oazowej formacji swoich założycieli.

Dr hab. Aleksander Bańka z Instytutu Filozofii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, działający w Centrum Duchowości Ruchu Światło-Życie w Tychach, wygłosił referat pt. *Antropologiczne podstawy życia duchowego według ks. F. Blachnickiego*. Nakreślił filozoficzną podstawę „ideału nowego człowieka”, wskazując na wymiar modlitewny, który istotnie wpływa na kształt człowieczeństwa. W sposób szczególny realizuje się to przez ideę wolności, która winna rozwijać się w każdym człowieku. Ta wizja stanowi wciąż aktualne wyzwanie dla współczesności, zwłaszcza w wymiarze europejskim.

Po krótkiej dyskusji i przerwie rozpoczęła się sesja druga, która w sposób szczególny ukazała aktualność dziedzictwa ks. Franciszka Blachnickiego oraz propozycji duszpasterskiej promowanej przez Ruch Światło-Życie. W związku z tym ta część spotkania kierowała uwagę uczestników na teraźniejszość i przyszłość Kościoła.

Rozpoczynając tę sesję, ks. dr hab. Bogdan Biela z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przedstawił referat pt. *Odnowa parafii według ks. F. Blachnickiego*. Prelegent ukazał najpierw ideę *communio*, prezentowaną przez Sługę Bożego, osadzając ją na głównych fundamentach eklezjologii Soboru Watykańskiego II oraz dziedzictwie teologicznym. Następnie przedstawił wizję odnowy duszpasterstwa, która charakteryzuje się przejściem od *cura animarum* do *cura pastoralis* oraz skoncentrowaniu życia Kościoła wokół triady: *martyria, leiturgia, diakonia*. To wszystko prowadzi do strategii odnowy parafii poprzez małe grupy, podjęcie działań misyjnych oraz odnowiony model posługi duchownych.

Z kolei ks. mgr lic. Marcin Loretz, moderator Centralnej Diakonii Liturgicznej Ruchu Światło-Życie, wygłosił wykład pt. *Ruch Światło-Życie w dziele soborowej odnowy liturgii*. Opisał proces kształtowania się formacji liturgicznej w Ruchu i formy recepcji reformy liturgicznej, zwłaszcza przez wcielanie w życie postulowanego przez soborową konstytucję *Sacrosanctum concilium* tzw. aktywnego uczestnictwa wiernych. Prelegent ukazał również konkretne owoce liturgicznego odnowienia realizowanego przez Ruch Światło-Życie: formacja uczestników liturgii, zrozumienie teologii liturgii, deuterokatechumenat z różnymi celebracjami, wprowadzenie procesji z darami i procesji komunijnej podczas Eucharystii, promowanie celebracji sakramentu pokuty i pojednania z liturgią słowa. Podkreślił również fakt, że Ruch Światło-Życie jest ruchem liturgicznym, gdyż to właśnie przez liturgię dokonuje się formacja wiernych.

Sesję zamknął moderator generalny Ruchu Światło-Życie, ks. dr Marek Sędek, swoim wystąpieniem na temat: *Ruch Światło-Życie wobec wyzwań XXI wieku*. Najpierw ukazał on główne wyzwania stojące przed Kościołem: przemiany kulturowe związane z funkcjonowaniem w świecie rozwijającej się elektroniki, wpływ pogrążonej w kryzysie cywilizacji zachodniej (New Age, synkretyzm religijny i duchowy, koncentracja na własnym przeżyciu, doświadczeniu, nowa antropologia, dezintegracja tożsamości człowieka, szeroko rozumiany konsumpcjonizm, prymat wrażeń nad faktami, różnego rodzaju manipulacje, rozpad rodziny). Odpowiedzią Ruchu Światło-Życie na przedstawione wyzwania jest wizja człowieka, Kościoła i liturgii jako urzeczywistnienia Słowa Bożego według ks. Blachnickiego, jak również szukanie nowych dróg ewangelizacji oraz sposobów dotarcia zwłaszcza do młodego człowieka. Wciąż aktualny jest podstawowy charyzmat Ruchu Światło-Życie, jakim jest charyzmat spotkania, a także ewangelizacja, formacja przez system katechumenalny, a następnie stawianie wymogów moralnych. Szczególnym znakiem w tej przestrzeni są wspólnoty Domowego Kościoła Ruchu Światło-Życie.

Ważną częścią każdej sesji była ożywiona dyskusja po wysłuchaniu trzech kolejnych referatów. Nie tylko ciekawe pytania uczestników, ale również świadectwa i dopowiedzenia świadczyły o głębokim zainteresowaniu przedstawioną tematyką.

Konferencję zakończyły wystąpienia odpowiedzialnych za Ruch Światło-Życie w diecezji bielsko-żywieckiej. Ksiądz prałat Marcin Alekxy, pierwszy moderator diecezjalny, przedstawił krótkie wystąpienie pt. *25 lat Ruchu Światło-Życie w diecezji bielsko-żywieckiej*, wskazując na główne osiągnięcia Oazy w latach jego posługiwania (1992–2014). Z kolei ks. mgr lic. Ryszard Piętka, obecny moderator diecezjalny, ukazał *Ruch Światło-Życie w diecezji bielsko-żywieckiej dziś*. Przedstawił strukturę i działanie Ruchu w diecezji, wskazując na wyzwanie powracania i przypominania sobie charyzmatu Światło-Życie. Wśród narzędzi ciągłego odnawiania się Ruchu wymienił: lekturę dzieł Założyciela, dokumentów Ruchu, stałą formację, ewangelizację stylem życia, rozmaite służby oraz budowanie jedności między poszczególnymi wspólnotami i gałęziami Ruchu.

Zaprezentowane wystąpienia prelegentów oraz zainteresowanie uczestników konferencji świadczy o aktualności drogi proponowanej przez Ruch Światło-Życie. Dzieło ks. Franciszka Blachnickiego wciąż stanowi ważną ścieżkę ewangelizacji, formacji i duszpasterstwa dla Kościoła w Polsce oraz w innych zakątkach świata. Zmieniająca się rzeczywistość domaga się jednak odpowiedniego odnalezienia sposobów recepcji charyzmatu Światło-Życie. Nie można jednak ograniczać tego projektu jedynie do aspektu pastoralnego. Konferencja ukazała solidne podstawy teologiczne, antropologiczne oraz duchowość formacji i sposobu życia katolików zorganizowanych we wspólnotach Ruchu Światło-Życie. Z tego powodu droga ta wciąż wpisuje się w rzeczywistość odnowy Kościoła według zasad wskazanych przez Sobór Watykański II i późniejsze wypowiedzi Magisterium Kościoła.

Ks. Bogdan Biela
Uniwersytet Śląski
Wydział Teologiczny

Sprawozdanie
ze zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Pastoralistów
Formacja pastoralna kleryków w Polsce
Toruń, 24–25 kwietnia 2017 r.

W dniach od 24 do 25 kwietnia 2017 r. odbył się kolejny zjazd Polskiego Stowarzyszenia Pastoralistów. Miejscem obrad była aula rektoratu Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. Celem zjazdu było podjęcie dyskusji nad propozycją wypracowania założeń formacji pastoralnej kleryków w kontekście prac nad nowymi zasadami formacji kapłańskiej w Polsce. Przed pierwszą sesją, w poniedziałek 24 kwietnia uczestnicy zjazdu mieli okazję zobaczyć siedzibę Radia Maryja i Telewizji Trwam oraz Wyższą Szkołę Kultury Społecznej i Medialnej.

Pierwszą sesję rozpoczął wykład ks. dra hab. prof. KUL Dariusza Lipca na temat formacji pastoralnej kleryków w wymiarze normatywnym. Prelegent na początku przedstawił formację pastoralną w ujęciu Vaticanum II i Jana Pawła II, a następnie w ujęciu nowego *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* z 8 grudnia 2016 roku. Dokument *Dar powołania do kapłaństwa* Kongregacji ds. Duchowieństwa aktualizuje i reguluje sprawy związane z formacją przyszłych kapłanów, gdyż ostatnie *Ratio fundamentalis* ukazało się w 1970 roku, a jego zaktualizowanie zostało dokonane w 1985 roku. Nowe *Ratio fundamentalis* wykorzystywało już istniejące treści, metody i wskazania dotyczące formacji, uaktualniając je oraz wprowadzając nowe elementy. W dokumencie znalazły się wskazania zawarte w adhortacji apostolskiej *Pastores dabo vobis* z 1992 roku, dotyczące formacji integralnej, tj. zdolnej do połączenia w sposób wyważony wymiaru ludzkiego z duchowym, intelektualnym i duszpasterskim na drodze pedagogicznej dostosowanej

do indywidualnych potrzeb kandydata. Odnośnie do pierwszego wymiaru – ludzkiego – w szczególny sposób zaakcentowane zostało, iż nie można być kapłanem bez jedności umysłu i serca, a także bez dojrzałości uczuciowej oraz że każdy brak lub nierozwiązany problem w tym względzie może stanowić poważne niebezpieczeństwo zarówno dla samego seminarzysty, jak i dla ludu Bożego. Biorąc pod uwagę pozytywne efekty okresu propedeutycznego na początku formacji seminaryjnej, sprawdzonego już od jakiegoś czasu w wielu lokalnych realiach, tekst podkreśla jego znaczenie, a także konieczność – w celu starannej weryfikacji i doboru kandydatów. Z kolei w aspekcie rozeznania powołania dokument wskazuje, iż na biskupach i formatorach spoczywa wielka odpowiedzialność – są oni bowiem powołani do należytej czujności przy weryfikacji zdatości kandydatów, która winna być dokonywana bez pośpiechu i powierzchowności. Wyzwaniem jest zaproponowanie drogi formacji integralnej, która pomogłaby osobie dojrzewać w każdym aspekcie i sprzyjałaby ostatecznej ocenie, dokonanej na podstawie całego procesu formacyjnego. Oprócz znanego już podziału drogi formacyjnej na „etap studiów filozoficznych”, „etap studiów teologicznych” i „etap pastoralny”, w nowym *Ratio* zostały dodane: „etap bycia uczniem”, „etap upodabniania się do Chrystusa” i „etap syntezy powołaniowej”, którym odpowiada droga i treści formacyjne, służące formowaniu kandydata na obraz Dobrego Pasterza. Tak więc aby być dobrym kapłanem, oprócz zdania wszystkich egzaminów, należy posiadać dowiedzioną dojrzałość ludzką, duchową i duszpasterską. Tekst prezentuje także inne nowości, dotyczące m.in. sposobu podejścia do zagadnień używanego języka, zaproponowanej metodologii formacyjnej oraz wkładu, jaki wnosi do dokumentu przede wszystkim aktualne nauczanie papieskie.

Drugi prelegent, ks. dr hab. prof. UAM Mieczysław Polak, przedstawił pastoralną tożsamość prezbitera, jako podstawę i cel formacji pastoralnej. W kontekście opublikowanej książki *Prezbiterologia pastoralna. Pastoralna tożsamość współczesnego prezbitera* prelegent ukazał ontologiczną, kariologiczną i prakseologiczną tożsamość prezbitera, na którą tak wielki nacisk kładzie nowe *Ratio fundamentalis*. Teologiczna ontologia prezbiteratu ujawnia te aspekty posługi prezbitera, które mają uniwersalny charakter, to znaczy mogą i muszą być brane pod uwagę *semper et ubique*. Owe aspekty składają się na „teologiczny model prezbiteratu”. Właściwe i pogłębione poznanie tej tożsamości jest niezbędnym warunkiem, a jednocześnie bezpiecznym przewodnikiem i decydującym bodźcem do rozwoju duszpasterskiej działalności Kościoła. Najbardziej istotne znaczenie ma w tym wypadku służebny charakter prezbiteratu. W związku z tym prelegent zwrócił uwagę na trzy tematy wpisujące się w teologiczną tożsamość prezbiteratu: prezbiterat w służbie uobecniania w świecie zbawczego misterium Jezusa Chrystusa – Najwyższego Pasterza, prezbiterat w służbie aktualizacji chrześcijańskiego powołania do apostołstwa, służebność prezbiteratu w relacji do „pełni świętego posługiwania”. Chodzi tutaj o potrójną służebność wobec Jezusa Chrystusa, ludu Bożego i wobec biskupa. Refleksja kariologiczna nad prezbiteratem pozwala rozpoznać te

aspekty posługi prezbitera, które – jako uwarunkowane czasem i przestrzenią – nie mają charakteru uniwersalnego i niezmiennego, a zatem są zobowiązaniem wchodzącym w *hic et nunc*. Prelegent odwołał się przede wszystkim do wypowiedzi kościelnego Magisterium, i to zarówno gdy chodzi o prezentację „ewangelicznego rozeznania” kryzysu tożsamości kapłańskiej, jak i wyłaniających się na tym podłożu „pastoralnych wyzwań”, czego specyficznym wyrazem jest z jednej strony postulat „nowej ewangelizacji” Jana Pawła II, a z drugiej profetyczny apel papieża Franciszka o „duszpasterskie nawrócenie”. Z kolei pastoralna prakseologia posługi prezbitera zwraca uwagę na to, iż w magisterialnych wypowiedziach z ostatnich lat zawiera się wyraźna sugestia, wskazująca na potrzebę wyznaczenia prymatu w pastoralnej refleksji nad prakseologicznym obliczem prezbiteratu problematyce związanej z *presbyterorum vita* w jego misteryjnym i komunijnym wymiarze, a nie – jak dotąd – problematyce dotyczącej *presbyterorum ministerio*. Tę sugestię jako pierwszy ucieleśnił Jan Paweł II w posynodalnej adhortacji apostolskiej o formacji prezbitarów we współczesnym świecie, zwracając uwagę, że związek prezbitera z Jezusem Chrystusem, a w Nim z Jego Kościołem, jest nade wszystko osadzony w samym fakcie **bycia** prezbitarem na mocy namaszczenia sakramentalnego, a dopiero wtórnice – choć nie mniej istotnie – w pasterskim **działaniu**, czyli w misji i w posłudze. Tak więc Jan Paweł II, odwołując się do nauczania Vaticanum II, prakseologiczne imperatywy posługi prezbitera wpisał w trojaki wymiar strukturalny Kościoła, rozpatrywanego jako tajemnica, komunია i misja. W związku z powyższym prelegent podkreślił wagę pastoralnego ukierunkowania całej formacji seminaryjnej, czego nie ma w nowym *Ratio fundamentalis*. Nie można bowiem zacieśniać pastoralnego nastawienia jedynie do praktyki pastoralnej. Chodzi przede wszystkim o duszpasterską (ewangelizacyjną) mentalność kleryków.

Temat trzeciego wykładu, który wygłosił ks. prof. dr hab. Wiesław Przygoda, brzmiał: *Seminarium duchowne podmiotem formacji pastoralnej kandydatów do święceń w świetle badań empirycznych*. Zostały tutaj przedstawione badania przeprowadzone przez ks. Tomasza Hałasa (doktorat) w seminariach duchownych w Polsce w latach 2012–2013. Badania dotyczyły trzydziestu jeden seminariów diecezjalnych i dwunastu zakonnych. Rozprowadzono trzysta czterdzieści siedem ankiet. W pytaniach zwrócono szczególną uwagę na wykłady i ćwiczenia jako środki formacji pastoralnej oraz na rolę praktyk pastoralnych kleryków.

Pierwsza sesja zakończyła się promocją książki ks. prof. dra hab. Ryszarda Kamińskiego pt. *Metodyka przygotowania prac promocyjnych z teologii praktycznej* (Siedlce 2017). Tytuł, układ i treść publikacji przedstawił ks. W. Przygoda z KUL, a na wartość książki zwrócił uwagę ks. prof. dr hab. B. Mierzwiński z UKSW. Prezentowane opracowanie jest z pewnością bardzo oczekiwane przez środowisko teologiczno-pastoralne w Polsce, co wielokrotnie sygnalizowali wykładowcy tego kierunku naukowego. Praca ta pomyślana jest jako pomoc w przygotowywaniu i pisaniu prac promocyjnych. Powstanie pracy promocyjnej obejmuje trzy podstawowe etapy: tworzenie koncepcji pracy, przeprowadzenie badań oraz redakcja pracy.

Każdy z tych etapów dotyczy innego rodzaju działań. Książka nestora polskich pastoralistów, ks. Kamińskiego, pokazuje studentom, co powinni robić w toku realizowania poszczególnych czynności, składających się na proces tworzenia pracy promocyjnej. Treść książki obejmuje siedem rozdziałów. Omówienie wspomnianych już trzech etapów przygotowania pracy promocyjnej zostało poprzedzone w rozdziale pierwszym refleksją nad rozwojem nauki. Etapowi tworzenia koncepcji pracy promocyjnej, wymagającym refleksji i dyskusji, odpowiadają w pracy rozdziały trzeci i piąty. Etap badań, realizowanych według przyjętych założeń merytorycznych i metodologicznych, przedstawiony został w rozdziałach drugim i czwartym. Zostały w nich ukazane typy i metody, techniki i narzędzia badań naukowych oraz rodzaje prac promocyjnych i ich charakterystyka. Etapowi redakcji poświęcone są rozdziały szósty i siódmy. Ukazana została w nich struktura pracy promocyjnej, jej elementy graficzne i informacyjno-pomocnicze. Sporo miejsca zajmuje też omówienie redakcji merytorycznej, językowej i technicznej pracy promocyjnej. Książka, oprócz bibliografii, zawiera także dwa aneksy. Pierwszy jest poświęcony terminom z zakresu metodyki pisania pracy promocyjnej, drugi zawiera skróty ogólne, stosowane powszechnie przy pisaniu tego rodzaju prac.

Druga sesja dotyczyła propozycji podstawy programowej z teologii pastoralnej, którą przedstawił ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński. Na roku czwartym student powinien zapoznać się z wprowadzeniem do teologii pastoralnej, istotą i posłannictwem Kościoła, znakami czasu, misją Kościoła w świecie. Na roku piątym powinny być omawiane zagadnienia z teologii pastoralnej szczegółowej (duszpasterstwo i jego podstawy teologiczne, podmiot duszpasterstwa, duszpasterstwo jako działalność zorganizowana, miejsce realizacji duszpasterstwa – parafia), a na szóstym – duszpasterstwo nadzwyczajne. Dyskusja po wykładzie dotyczyła trzech form formacji pastoralnej: wykładów, ćwiczeń i praktyk. Zwrócono szczególną uwagę na rolę parafii w praktykach oraz na towarzyszenie duszpasterskie. Pierwszy dzień Zjazdu Polskiego Stowarzyszenia Pastoralistów został uwieńczony Eucharystią w sanktuarium NMP Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II w Toruniu oraz „spotkaniem braterskim”.

Drugi dzień zjazdu rozpoczął się mszą świętą w sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Toruniu, pod przewodnictwem bpa dra Andrzeja Suskiego. Sesja trzecia składała się z dwóch części. W pierwszej części, w której uczestniczyli także przewodniczący sekcji homiletyki, liturgistów i katechetyki, odbyła się dyskusja nad wypracowaniem założeń formacji pastoralnej kleryków w Polsce z udziałem bpa dra Damiana Bryła z Poznania, który z ramienia KEP przewodniczy komisji przygotowującej nowe *Ratio studiorum* w Polsce. W drugiej części odbyło się zebranie PSP, na którym ustalono między innymi miejsce i termin kolejnego spotkania.

Michał Kapias

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Sprawozdanie
z konferencji naukowej
Media w rodzinie w perspektywie społeczno-pastoralnej
Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice, 11 maja 2017 r.

Problematyka rodziny to z pewnością jeden z istotniejszych problemów współczesnego świata. Ukazało się ostatnio wiele publikacji na temat kryzysu rodziny, jej zagrożeń i trudności. Wydaje się jednak, iż tematyka ta jest stale aktualna, albowiem kłopoty, z jakimi współcześnie zmagają się rodziny, niestety stale się mnożą i pogłębiają.

Nie należy się więc dziwić, iż na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach w dniu 11 maja 2017 roku podjęto naukowy namysł nad tymi kwestiami. Jednak przy bliższym zapoznaniu pewne zdumienie może wywołać fakt, że konferencja ta została zrealizowana wspólnie z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W ten sposób wpisuje się ona w coroczny cykl spotkań obu środowisk, w czasie których podejmowana jest refleksja nad istotnymi kwestiami ujętymi w perspektywie społeczno-pastoralnej. Tym razem do współpracy zaproszono także Wyższą Szkołę Humanitas z Sosnowca.

W poprzednich latach omawiano zagadnienia: pracy, zjawiska *homo oeconomicus*, wykluczenia społecznego, jak również osób starszych w społeczeństwie. W tym roku debaty dotyczyły problematyki mediów w rodzinie. Po raz pierwszy także – ze względu na zaproszonych gości – była to konferencja mającą wymiar międzynarodowy.

Prezentowane wykłady poruszały różną tematykę, każdorazowo jednak koncentrowały się na wpływie, jaki współczesne media wywierają na nasze rodziny. Prof. G. Łęcicki z UKSW w Warszawie w swej eseistycznej refleksji wskazywał

na szanse i zagrożenia, jakie płyną z korzystania z telewizji oraz z Internetu. Przedstawiał zagrożenia, jakie wiążą się z używaniem tych mediów coraz częściej wyłącznie jako formy dostarczania rozrywki. Dodatkowym mankamentem może stać się fakt trywializowania zła prezentowanego na ekranach telewizorów i monitorów komputerowych oraz bezrefleksyjnego odbierania podawanych informacji. W tym kontekście prelegent podkreślał ogromną potrzebę wprowadzenia edukacji medialnej w... samych mediach. Swą refleksję zakończył apelem, aby zamiast oglądać przeróżne wirtualne programy promujące zdrowy tryb życia, odłożyć pilot telewizyjny i samemu zacząć uprawiać realny sport.

Na temacie Internetu skupiła się w szczególności prof. A. Pethe z UE w Katowicach. Kreśliła ona obraz rodziny objawiający się w świadectwach wiary publikowanych na stronach www. Podkreślała tym samym rolę *fides et audio*, czyli wiary, która rodzi się ze słyszenia – w tym przypadku wypowiedzi ludzi ukazujących się w „globalnej sieci”. Jej refleksja wskazywała na ogromną siłę przemiany osobowościowej, o jakiej mowa jest w licznych świadectwach religijnych, promujących fundamentalną siłę nadziei w życiu każdego człowieka.

Z kolei dr K. Wolotek-Ścińska, także z UE w Katowicach, analizowała wpływ reklam na wizję rodziny wśród dzieci i młodzieży. Okazuje się, że siła tych informacji jest tak ogromna, iż może w realny sposób „modyfikować” nie tylko poszczególne młodociane osoby, ale nawet całe rodziny. Bowiem aksjologiczny wymiar rodziny, to nie tylko mama – tata – dziecko, ale także dany produkt, podsuwany jako niezbędny atrybut szczęścia rodzinnego. W ten sposób rodzi się nowy fundament egzystencji: *habeo ergo sum* – posiadam, więc jestem. Aby walczyć z taką postawą koniecznie trzeba podkreślać indywidualną wartość każdej osoby ludzkiej, niezależnie od posiadanych produktów.

Dwie osoby prezentowały także swe prace badawcze i ich wyniki. Mgr A. Kmon z UE w Katowicach wskazywała na rolę nowych mediów i ich wpływ na kształtowanie postaw u dzieci i młodzieży na przykładzie Chrześcijańskiego Ośrodka Edukacji i Kultury w Bielsku-Białej. Prezentowała tym samym ogromny wpływ tej instytucji na uczenie krytycznego podejścia do mediów i modelowanie właściwych postaw aksjologicznych.

Jednak chyba największe zainteresowanie wzbudziła praca badawcza zagranicznego gościa, przybyłego z Niemiec – dra S. Kiessiga, który wskazywał na walory wykorzystania mediów społecznościowych i ich wpływ na młodych ludzi w kontekście stosowania ich przez Kościół u naszych zachodnich sąsiadów. Prezentując wyniki swych analiz, wskazał na częstotliwość korzystania z tych mediów przez młodzież zarówno niemiecką, jak i polską.

Omówił istniejące różnice i podobieństwa. Swoje wystąpienie zakończył prezentacją stanowiska Kościoła wobec mediów w pracy duszpasterskiej. Na konferencję byli też zaproszeni goście zza południowej granicy, jednak nie udało im się na nią dojechać. Należy mieć nadzieję, iż ich referaty zostaną opublikowane w monografii, która stanie się owocem tego spotkania.

Konferencja, choć nie miała zbyt wielu uczestników, na trwałe wpisała się w kalendarz wzajemnej współpracy pomiędzy ekonomistami i teologami. Okazuje się bowiem, że mimo iż te dwie dyscypliny nauki leżą na wzajemnych antypodach, to jednak możliwa jest wspólna refleksja w dążeniu do odkrywania prawdy o współczesnym człowieku i świecie, w którym on egzystuje.